

Różne procesy społeczno-polityczne i ekologiczne zagrażają ciągłości tradycyjnego przekazu wiedzy ekologicznej oraz praktykom i zwyczajom z niej wynikających wśród lokalnych społeczności zamieszkujących neotropiki – tropikalną część Ameryki Południowej i Środkowej. W obecnej sytuacji szybkich zmian klimatu i środowiska, powszechnej mobilności i procesów migracyjnych, intensywnej wymiany wiedzy, szczególne znaczenie i zainteresowanie budzą badania dotyczące wykorzystania roślin leczniczych i jadalnych przez społeczności wiejskie zamieszkujące neotropiki.

Etnobotanika jest to interdyscyplinarny obszar albo subdyscyplina antropologii kulturowej, która zajmuje się badaniem relacji między ludźmi i roślinami, ze szczególnym uwzględnieniem roślin użytkowych, których wykorzystanie zostało rozwinięte dzięki metodom prób i błędów, poparte wiedzą i osadzone w określonych ramach ontologicznych. Zatem etnobotanicy starają się poznać i badać ludzkie społeczności przez pryzmat ich relacji z określonymi gatunkami roślin, sposobów ich wykorzystywania oraz relacji ze środowiskiem, w którym społeczności te żyją. Etnobotanika medyczna jest szczególnym obszarem badań w ramach etnobotaniki, który zajmuje się zgłębianiem wiedzy, sposobów wykorzystywania oraz znaczenia roślin leczniczych przez lokalne społeczności. Etnobotanika medyczna działa na skrzyżowaniu antropologii kulturowej, botaniki i farmakologii. Badania etnobotaniczne dokumentują wiedzę dotyczącą określonych zasobów roślinnych, wykorzystywanych przez lokalne społeczności, niejednokrotnie opisując nowe gatunki dla nauki lub nowe, wcześniej nieodnotowane zastosowania dla znanych już roślin.

Ogólnym celem projektu jest analiza porównawcza znaczenia kulturowego roślin leczniczych i jadalnych, praktyk jedzeniowych i dziedzictwa bio-kulturowego trzech różnych grup żyjących w Ameryce Południowej, a dokładnie, polskiej diaspory z Misiones w Argentynie, paragwajskiej ludności metyskiej żyjącej na pograniczu argentyńsko-paragwajskim oraz rdzennej ludności Ashaninka z Amazonii peruwiańskiej. Grupy te żyją w podobnych biomach w neotropikach, ale mają różną historię zamieszkiwania w tym miejscu, pochodzenie kulturowe, podejście do eksplorowania zasobów roślinnych oraz różne relacje z roślinami wynikające z ram ontologicznych. W szczególności, projekt ma na celu zbadanie przyczyn stosowania przez te grupy roślin leczniczych, zakresu leczonych dolegliwości, sposobów przygotowywania leków roślinnych i sposobów pozyskiwania roślin. Ponadto, badania koncentrują się na kontinuum medyczno-jedzeniowym, szczególnie na koncepcji pożywienia leczniczego. Wreszcie, celem badań jest porównanie wykorzystania roślin jadalnych, w tym dzikich roślin jadalnych, oraz zbadanie kulturowych nawyków i preferencji żywieniowych badanych społeczności.

W ramach tego projektu zostanie połączony uprzednio zebrany materiał etnograficzny i etnobotaniczny z nowymi, komplementarnymi danymi uzyskanymi w ramach tego projektu, w celu wykonania analiz porównawczych w perspektywie etnobotanicznej i antropologicznej. Uzupełniające badania terenowe w Argentynie i Peru skupią się na roślinach jadalnych i praktykach żywieniowych badanych grup etnicznych. Analiza i synteza materiału doprowadzi do opracowania kilku artykułów naukowych i jednego tomu, napisanego w języku angielskim, który zostanie w całości poświęcony etnobotanice medycznej. Ponadto, zamierzamy opublikować monografię napisaną w języku hiszpańskim we współpracy z przedstawicielami społeczności Ashaninki. Książka ta zostanie poświęcona roślinom leczniczym i jadalnym tej grupy. Strategia wspólnej pracy nad publikacją z rdzennymi mieszkańcami danego obszaru jest stosunkowo nowym trendem naukowym, który ma na celu wzmocnienie lokalnych grup, negocjowanie z nimi określonych znaczeń i uczynienie nauk społecznych bardziej otwartymi na odmienne podejścia i perspektywy poznawcze.